

Załącznik
do Uchwały Nr 22/2018
Zarządu Banku Spółdzielczego w Czyżewie
z dnia 17 maja 2018 r.

Załącznik
do Uchwały Nr 17/2018
Rady Nadzorczej Banku Spółdzielczego w Czyżewie
z dnia 24 maja 2018 r.

Informacje z zakresu Polityki informacyjnej Banku Spółdzielczego w Czyżewie według stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku

I. Informacje ogólne:

1. Bank Spółdzielczy w Czyżewie, zwany dalej Bankiem, z siedzibą w Czyżewie, ul. Szkolna 52, przedstawia informacje o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczące profilu ryzyka Banku, funduszy własnych, wymogów kapitałowych, polityki w zakresie wynagrodzeń oraz innych informacji, wg stanu na dzień 31.12.2017 roku, zwany dalej dniem sprawozdawczym.
2. Informacja została opracowana z uwzględnieniem wymogów określonych w:
 - Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, w zakresie dotyczącym obowiązków i zasad ujawniania informacji przez instytucje,
 - Rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 06 marca 2017 r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach,
 - Ustawie Prawo bankowe (Dz.U.2017.1876 t.j. z dnia 2017.10.09)
 - *Polityce informacyjnej w Banku Spółdzielczego w Czyżewie,*
 - Zasadach Ładu Korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych wydanych uchwałą nr 218/2014 Komisji Nadzoru Finansowego (Dz. Urz. KNF z 2014 roku poz. 17),
 - Rekomendacji „M” oraz „P” KNF.
3. Na podstawie art. 432 Rozporządzenia, Bank nie ogłasza:
 - 1) informacji, których pominięcie lub zniekształcenie nie może zmienić oceny lub decyzji osoby wykorzystującej takie informacje przy podejmowaniu decyzji ekonomicznych, albo wpłynąć na taką ocenę lub decyzję (informacje nieistotne), z wyjątkiem ujawnień określonych w art. 435 ust. 2 lit. c), art. 437 i art. 450 Rozporządzenia,
 - 2) informacji, które uznaje się za zastrzeżone lub poufne, z wyjątkiem ujawnień określonych w art. 437 i 450 Rozporządzenia.
4. Dane liczbowe prezentowane są w pełnych złotych, a ewentualne różnice w sumach i udziałach mogą wynikać z zaokrągleń kwot do pełnych złotych oraz zaokrągleń udziałów procentowych do dwóch miejsc dziesiętnych.

5. Wszystkie regulacje dotyczące monitorowania poziomu ryzyka oraz kapitału, są dostępne w siedzibie Centrali Banku pod adresem:
Bank Spółdzielczy w Czyżewie
ul. Szkolna 52
18-22 Czyżew
6. W 2017 roku Bank prowadził działalność w ramach struktury organizacyjnej:
- 1) w Centrali Banku w Czyżewie
 - 2) w Oddziale Banku w Bogutach
 - 3) w Punktach Obsługi Klienta:
 - Punkt Obsługi Klienta w Czyżewie
 - Punkt Obsługi Klienta w Rosochatem Kościelnym
7. Bank na dzień 31.12.2017 r. nie posiadał udziałów w podmiotach zależnych.

II. Informacje wynikające z artykułu 111 ustawy Prawo bankowe

1. Skład Rady Nadzorczej Banku Spółdzielczego w Czyżewie:
- 1) Tadeusz Wincenty Godlewski – Przewodniczący Rady Nadzorczej,
 - 2) Tadeusz Szeligowski – Zastępca Przewodniczącego Rady Nadzorczej,
 - 3) Eugeniusz Bogucki – Sekretarz Rady Nadzorczej,
 - 4) Krzysztof Bogucki – Członek Rady Nadzorczej,
 - 5) Ryszard Bogucki – Członek Rady Nadzorczej,
 - 6) Andrzej Godlewski – Członek Rady Nadzorczej,
 - 7) Piotr Jamiołkowski – Członek Rady Nadzorczej,
 - 8) Stanisław Kossykowski – Członek Rady Nadzorczej,
 - 9) Grzegorz Tymirski – Członek Rady Nadzorczej,
 - 10) Stanisław Zalewski – Członek Rady Nadzorczej.
2. Skład Zarządu Banku Spółdzielczego w Czyżewie:
- 1) Krzysztof Grzywna – Prezes Zarządu,
 - 2) Jacek Jańczuk – Zastępca Prezesa Zarządu,
 - 3) Sławomir Hendożko – Zastępca Prezesa Zarządu.
3. Osoby upoważnione do zaciągania zobowiązań w imieniu Banku Spółdzielczego w Czyżewie:
- 1) Teresa Wiercińska,
 - 2) Janina Ezman,
 - 3) Urszula Bogucka,
 - 4) Agnieszka Cymer,
 - 5) Agnieszka Ewa Walczuk,

- 6) Barbara Krystyna Sutkowska,
 - 7) Ewa Namiota,
 - 8) Teresa Kuczyńska,
 - 9) Beata Zakrzewska,
 - 10) Dorota Lużyńska,
 - 11) Sylwia Żurawska.
4. Obszar działania Banku. Bank Spółdzielczy w Czyżewie działa na terenie:
- 1) województwa podlaskiego,
 - 2) powiatów: ostrowskiego, ostrołęckiego, wyszkowskiego, węgrowskiego, sokołowskiego, wołomińskiego,
 - 3) oraz miasta stołecznego Warszawa – miasta na prawach powiatu.
5. Bankiem Zrzeszającym Banku Spółdzielczego w Czyżewie jest Bank Polskiej Spółdzielczości S.A.

III. Cele i strategię w zakresie zarządzania ryzykiem – art. 435 Rozporządzenia

1. Zarządzanie ryzykiem w Banku odbywa się zgodnie z długofalową *Strategią zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Czyżewie* oraz *Politykami Banku Spółdzielczego w Czyżewie* przygotowanymi przez Zarząd i zatwierdzonymi przez Radę Nadzorczą Banku. Dokumenty te są zgodne z założeniami *Strategii rozwoju Banku Spółdzielczego w Czyżewie na lata 2017 – 2021* i podlegają corocznemu przeglądowi zarządczemu i weryfikacji. Przegląd i weryfikacja dokonywana jest również w przypadku występowania znaczących zmian wewnątrz lub w otoczeniu Banku.
2. *Strategia zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Czyżewie* oraz *Polityki Banku Spółdzielczego w Czyżewie* są powiązane również z innymi regulacjami o charakterze strategicznym np. *Planem ekonomiczno – finansowym*, a także zasadami/instrukcjami w zakresie zarządzania ryzykiem.
3. *Polityki Banku Spółdzielczego w Czyżewie* zawierają cele definiujące apetyt na ryzyko Banku, rozumiany jako maksymalny, akceptowalny poziom ryzyka jaki Bank może ponosić.
4. Cele definiujące apetyt na ryzyko mają charakter wskaźników ilościowych, w tym limitów wewnętrznych, a także założeń dotyczących zasad zarządzania ryzykiem o charakterze jakościowym.
5. Informacja dotycząca art. 435. ust. 1 lit. a - d Rozporządzenia, tzn. strategii i procesów zarządzania tymi rodzajami ryzyka; struktury i organizacji odpowiedniej funkcji zarządzania ryzykiem, w tym informacji na temat jej uprawnień i statutu, lub innych odpowiednich rozwiązań w tym względzie; zakresu i charakteru systemów raportowania i pomiaru ryzyka; strategii w zakresie zabezpieczenia i ograniczenia ryzyka, a także strategii i procesów monitorowania stałej skuteczności instrumentów zabezpieczających i czynników łagodzących ryzyko – zawarte są w rozdziale XXVI niniejszego dokumentu. Rozdział XXVI zawiera jednocześnie informacje objęte art. 111 a ust. 3 ustawy – Prawo bankowe.
6. Zatwierdzone przez Zarząd oświadczenie na temat adekwatności ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem w Banku, dające pewność, że stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie

z punktu widzenia profilu i strategii Banku wymagane przez Art. 453 ust.1 lit. e zawarte jest w rozdziale XXVIII niniejszego dokumentu.

7. Informacja na temat ryzyka, zgodna z art. 435 ust 1. lit f. w której omówiono ogólny profil ryzyka Banku związany ze strategią działalności, zawierająca kluczowe wskaźniki i dane liczbowe dotyczące ryzyka zawarta jest w informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego.
8. W zakresie art. 435 ust 2 Bank informuje, że:
 - 1) Zastępcy Prezesa Zarządu Banku nie pełnią stanowisk dyrektorskich poza Bankiem, a Prezes Zarządu pełni jedno stanowisko dyrektorskie poza Bankiem (Wiceprzewodniczący Rady Fundacji Rozwoju Bankowości Spółdzielczej). Członkowie Rady Nadzorczej Banku nie pełnią stanowisk dyrektorskich poza Bankiem. Przez stanowisko dyrektorskie należy rozumieć funkcje członka zarządu lub rady nadzorczej pełnione w podmiotach objętych tym samym instytucjonalnym systemem ochrony spełniającym warunki, o których mowa w art. 113 ust. 7 rozporządzenia nr 575/2013, lub podmiotach, w których Bank posiada znaczny pakiet akcji, o którym mowa w art. 4 ust. 1 pkt. 36 rozporządzenia nr 575/2013.
 - 2) Członków Zarządu powołuje zgodnie z przepisami prawa Rada Nadzorcza, działając wg. *Regulaminu działania Rady Nadzorczej w Banku Spółdzielczym w Czyżewie* oraz *Regulaminu działania Zarządu Banku Spółdzielczego w Czyżewie* biorąc pod uwagę wyniki oceny wstępnej kwalifikacji, doświadczenia i reputacji kandydata. Oceny następcej kwalifikacji, doświadczenia i reputacji Członków Zarządu dokonuje Rada Nadzorcza zgodnie z *Polityką w sprawie doboru i oceny kwalifikacji członków organów zarządzających i osób pełniących najważniejsze stanowiska w Banku Spółdzielczym w Czyżewie*. Członków Rady Nadzorczej powołuje Walne Zgromadzenie (Zebranie Przedstawicieli) zgodnie z *Regulaminem wyboru Rady Nadzorczej przez Zebranie Przedstawicieli Banku Spółdzielczego w Czyżewie* biorąc pod uwagę kwalifikacje, doświadczenie i reputację kandydata. Oceny następcej kwalifikacji, doświadczenia i reputacji Członków Rady Nadzorczej dokonuje Zebranie Przedstawicieli zgodnie z *Polityką w sprawie doboru i oceny kwalifikacji członków organów zarządzających i osób pełniących najważniejsze stanowiska w Banku Spółdzielczym w Czyżewie* oraz *Regulaminem wyboru Rady Nadzorczej przez Zebranie Przedstawicieli Banku Spółdzielczego w Czyżewie*.
 - 3) Bank, z uwagi na skalę działalności nie stosuje strategii zróżnicowania w zakresie wyboru członków Zarządu oraz Rady Nadzorczej.
 - 4) Bank z uwagi na skalę działania nie tworzy w obrębie Rady Nadzorczej komitetu ds. ryzyka zgodnie z art. 9cb ustawy – Prawo bankowe.
 - 5) Przepływ informacji dotyczącej ryzyka kierowanej do Zarządu oraz Rady Nadzorczej w Banku jest sformalizowany i objęty *Instrukcją sporządzania informacji zarządczej w Banku Spółdzielczym w Czyżewie*, definiującą: częstotliwość, zakres, odbiorców i terminy sporządzania raportów i sprawozdań dotyczących ryzyka. Systemem informacji zarządczej są objęte wszystkie rodzaje ryzyka uznawane przez Bank za istotne. Zakres i częstotliwość raportowania jest dostosowana do skali narażenia na ryzyko, a także zmienności ryzyka zapewniając możliwość podejmowania decyzji, oraz odpowiedniej reakcji w przypadku zmiany ekspozycji na ryzyko.

IV. Zakres stosowania – art. 436

Nie dotyczy – Bank nie dokonuje konsolidacji do celów rachunkowości i regulacji ostrożnościowych.

V. Fundusze własne – art. 437

1. Fundusze własne Banku na dzień 31.12.2017 r. składały się z kapitału podstawowego Tier I oraz uzupełniającego Tier II i wyniosły 12 392 060 zł.

Poniżej przedstawiono uzgodnienie pozycji kapitału Tier I i Tier II obliczonych zgodnie z Rozporządzeniem CRR według stanu na dzień 31.12.2017 roku.

Wyszczególnienie	Kwota (w zł)
Kapitał Tier I	12 135 762
Kapitał podstawowy Tier I (CET I)	
zyski zatrzymane	
kapitał rezerwowy	11 680 412
fundusz ogólnego ryzyka na niezidentyfikowane ryzyko działalności bankowej	
korekty okresu przejściowego dotyczące instrumentów kapitałowych	218 400
zaliczanych do CET 1	
skumulowane inne całkowite dochody	299 131
Odliczenia od kapitału podstawowego Tier I (CET I)	
(-) wartości niematerialne i prawne	-2 355
(-) inne korekty w okresie przejściowym w kapitale podstawowym Tier I (CET I)	-59 826
(-) udziały kapitałowe w Banku BPS S.A.	
Kapitał dodatkowy Tier I (AT I)	0
Kapitał Tier II	256 298
Kapitał Tier II	
amortyzowana pożyczka podporządkowana	256 298
Odliczenia od kapitału Tier II	
(-) udziały kapitałowe w Banku BPS S.A.	0
Fundusze własne	12 392 060

2. Bank nie dokonywał sekurytyzacji aktywów.
3. Bank nie posiadał instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne oraz zmiany wartości zobowiązań własnych.

VI. Adekwatność kapitałowa, wymogi kapitałowe – art. 438

1. Metody wyliczania ekspozycji na ryzyko oraz minimalnych i dodatkowych wymogów kapitałowych zawiera *Instrukcja oceny adekwatności kapitałowej w Banku Spółdzielczym w Czyżewie*.
2. Bank stosuje następujące metody wyliczania wymogów kapitałowych:
- 1) metodę standardową w zakresie ryzyka kredytowego,
 - 2) metodę wskaźnika bazowego w zakresie ryzyka operacyjnego.
3. Poniższa tabela przedstawia kwoty stanowiące 8% ekspozycji ważonej ryzykiem dla każdej z kategorii ekspozycji, po zastosowaniu współczynnika wsparcia w wysokości 0,7619 wobec MŚP.

Lp.	Wyszczególnienia	Stan na dzień 31.12.2017 r. (w zł)
1.	Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	98 056
2.	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	17 840
3.	Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	1 277
4.	Ekspozycje wobec wielostronnych banków rozwoju	0
5.	Ekspozycje wobec organizacji międzynarodowych	0
6.	Ekspozycje wobec instytucji	9 278
7.	Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	1 351 790
8.	Ekspozycje detaliczne	437 151
9.	Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	3 065 019
10.	Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	207 971
11.	Ekspozycje w postaci obligacji zabezpieczonych	0
12.	Pozycje stanowiące pozycje sekurytyzacyjne	0
13.	Ekspozycje wobec instytucji i przedsiębiorstw posiadających krótkoterminową ocenę kredytową	0
14.	Ekspozycje z tytułu jednostek uczestnictwa lub udziałów w instytucjach zbiorowego inwestowania	0
15.	Ekspozycje kapitałowe	211 579
16.	Inne ekspozycje	88 351
RAZEM		5 488 312

4. Poniższe zestawienie przedstawia poziom minimalnych wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka:

Lp.	Wyszczególnienia	Kwota
1.	Ryzyko kredytowe	5 488 312
2.	Przekroczenie limitów dużych ekspozycji w portfelu handlowym	0
3.	Przekroczenie limitów znacznych pakietów akcji poza sektorem finansowym	0
4.	Ryzyko walutowe	0
5.	Ryzyko operacyjne	674 215
RAZEM		6 162 527

5. Poniższe zestawienie przedstawia poziom wewnętrznych wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka.

Lp.	Wyszczególnienia	Kwota (w zł)
1.	Ryzyko płynności	16 878
2.	Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej	0
3.	Ryzyko koncentracji zaangażowań	0
4.	Ryzyko kapitałowe	0
RAZEM		16 878

VII. Ekspozycja na ryzyko kontrahenta – art. 439

Nie dotyczy – Bank nie posiada portfela handlowego.

VIII. Bufory kapitałowe – art. 440

Przepisy Pakietu CRD IV / CRR, w szczególności dotyczące regulacyjnych buforów kapitałowych, zostały zaimplementowane do prawodawstwa krajowego w 2015 roku, poprzez przyjęcie Ustawy o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym. Ustawa określiła bufory kapitałowe, które instytucje finansowe mają obowiązek utrzymywania ponad poziomy minimalne, określone w Rozporządzeniu.

Od dnia 1 stycznia 2016 r. wskaźnik bufora antycyklicznego wynosi 0% dla ekspozycji kredytowych na terytorium RP. Wskaźnik w tej wysokości obowiązuje do czasu zmiany jego poziomu przez Ministra Finansów w drodze rozporządzenia. Wynika to z art. 83 oraz art. 96 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym.

Zgodnie z ww. ustawą instytucje są zobowiązane utrzymywać bufor zabezpieczający w wysokości 2,5% łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko, obliczonej zgodnie z art. 92 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 (tzw. CRR).

Implementacja bufora zabezpieczającego następuje stopniowo, tj.:

Okres	Wysokość bufora zabezpieczającego
od 1.01.2016 do 31.12.2017	1,25%
od 1.01.2018 do 31.12.2018	1,875%
od 1.01.2019	2,5%

Zgodnie z powyższym oraz zaleceniem KNF, na 31.12.2017 r. obowiązywały następujące minimalne poziomy współczynniki kapitałowych:

- ✓ współczynnik kapitału Tier I (T1) – 10,25%,
- ✓ łączny współczynnik kapitałowy (TCR) – 13,25%.

Od 1 stycznia 2018 r. obowiązuje nowy instrument makroostrożnościowy – bufor ryzyka systemowego (BRS) w wysokości 3%, który ma zastosowanie wobec wszystkich ekspozycji znajdujących się na terenie Polski.

Bufor ryzyka systemowego został wprowadzony rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 1 września 2017 r. (Dz.U.2017.1776). W związku z tym od 01.01.2018 r. obowiązują następujące minimalne poziomy współczynniki kapitałowych:

- ✓ współczynnik kapitału podstawowego Tier I (CET1) – 9,375%
- ✓ współczynnik kapitału Tier I (T1) – 10,875%,
- ✓ łączny współczynnik kapitałowy (TCR) – 12,875%.

IX. Wskaźniki globalnego znaczenia systemowego – art. 441

Nie dotyczy – Bank nie jest bankiem istotnym systemowo.

X. Ryzyko kredytowe, Korekty z tytułu ryzyka kredytowego – art. 442 oraz stosowanie technik ograniczenia ryzyka kredytowego – art. 453

1. Cele strategiczne w zakresie ryzyka kredytowego obejmują:

- 1) wdrożenie systemu zarządzania ryzykiem kredytowym zapewniającego stabilny rozwój optymalnego jakościowo portfela kredytowego,
- 2) dostarczanie Zarządowi Banku informacji o poziomie ryzyka kredytowego umożliwiających podejmowanie ostrożnościowych, zasadnych decyzji dotyczących działalności kredytowej Banku,
- 3) utrzymywanie odpowiedniej jakości portfela kredytowego Banku, wyrażonej udziałem kredytów zagrożonych w kredytach ogółem, w ramach ustalonego apetytu na ryzyko,
- 4) ograniczanie ryzyka utraty wartości aktywów, wynikającego z pozostałych (poza kredytami) aktywów Banku.

2. Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) stosowanie odpowiednich standardów zawartych w regulacjach kredytowych, w szczególności dotyczących oceny zdolności kredytowej klientów Banku oraz prowadzenia monitoringu kredytów,
- 2) ustanawianie skutecznych i adekwatnych do ponoszonego ryzyka zabezpieczeń spłaty kredytów, w szczególności weryfikacja ich wartości i płynności, zarówno podczas oceny wniosku kredytowego, jak i w ramach prowadzonego monitoringu, ograniczanie ryzyka prawnego w procesie ustanawiania zabezpieczeń,
- 3) inwestowanie nadwyżek zgromadzonych środków na lokatach w Banku Zrzeszającym lub za pośrednictwem Banku Zrzeszającego w papierach wartościowych Skarbu Państwa lub Narodowego Banku Polskiego,
- 4) utrzymywanie w bilansie Banku tylko portfeli aktywów o charakterze bankowym,
- 5) Bank kontynuuje politykę dywersyfikacji ryzyka kredytowego, poprzez stosowanie ustalonych zasad bezpieczeństwa działalności kredytowej w poszczególnych segmentach rynku oraz poprzez niezbędne instrumenty,
- 6) analizę struktury portfela w celu wczesnej identyfikacji zagrożeń wynikających z nadmiernych zaangażowań i wprowadzanie stosownych ograniczeń,
- 7) wzmacnianie monitoringu ekspozycji kredytowych,

- 8) nadzór nad czynnościami wykonywanymi w toku procesu kredytowania, mający na celu weryfikację sprawności działania mechanizmów kontrolnych (obejmujący m.in.: proces przestrzegania wewnętrznych aktów normatywnych, procedur, kompetencji, itp.),
 - 9) prowadzenie aktywnej polityki szkoleń, także w formie bieżącego instruktażu,
 - 10) dbałość o to, aby informacje przekazywane klientom były zrozumiałe i rzetelne, żeby zawierały wszystkie informacje dotyczące warunków udzielania kredytów, szczególnie ponoszonych przez klienta kosztów,
 - 11) dbałość o profesjonalizm, staranność i rzetelną wiedzę pracowników kredytowych Banku.
3. Opis strategii przyjętych w celu określenia korekt z tytułu szczególnego i ogólnego ryzyka kredytowego określa *Instrukcja monitoringu ekspozycji kredytowych, klasyfikacji oraz tworzenia rezerw celowych w Banku Spółdzielczym w Czyżewie*. Bank tworzy rezerwy na ryzyko związane z działalnością banków zwane dalej „rezerwami celowymi” zgodnie z zasadami określonymi:
- 1) w ustawie z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (j.t. Dz. U. z 2018 r. poz. 395 ze zm.), zwana dalej ustawą o rachunkowości,
 - 2) w Rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 1 października 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości banków (Dz. U. z 2013 r. poz. 329 ze zm.),
 - 3) w Rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (Dz. U. z 2015 r. poz. 2066 ze zm.), zwanym dalej Rozporządzeniem w sprawie zasad tworzenia rezerw,
 - 4) w *Polityce (zasadach) rachunkowości w Banku Spółdzielczym w Czyżewie*,
 - 5) *Instrukcji monitoringu ekspozycji kredytowych, klasyfikacji oraz tworzenia rezerw celowych w Banku Spółdzielczym w Czyżewie*.
4. W zakresie stosowania technik ograniczenia ryzyka kredytowego Bank informuje, że:
- ✓ nie stosuje kompensowania pozycji bilansowych i pozabilansowych,
 - ✓ posiada zasady i procedury dotyczące wyceny zabezpieczeń i zarządzania nimi – określone w *Instrukcji zarządzania ryzykiem kredytowym* oraz *Instrukcji prawnych form zabezpieczenia wierzytelności*,
 - ✓ opis głównych rodzajów zabezpieczeń przyjętych przez Bank określa *Instrukcji prawnych form zabezpieczenia wierzytelności*,
 - ✓ nie dokonuje transakcji na instrumentach pochodnych.
5. Bank w swoich analizach nie uwzględnia ryzyka geograficznego, ponieważ Bank funkcjonuje na terenie jednego obszaru geograficznego, określonego w *Statucie Banku*, zatwierdzonego przez Komisję Nadzoru Finansowego.
6. Łączną kwotę ekspozycji kredytowych według wyceny bilansowej na dzień sprawozdawczy, bez uwzględniania technik redukcji ryzyka kredytowego w podziale na podmioty przedstawia poniższe zestawienie.

Rodzaj kredytu	Wartość nominalna	Odsetki	ESP	Rezerwa	Wartość bilansowa
Należności od pozostałych instytucji sektora finansowego	902 500	5 392	2 212	905 680	0
Należności od sektora niefinansowego, w tym:	82 114 159	222 480	825 369	710 255	80 801 015
a) Normalne	78 598 921	57 169	810 751	49 332	77 796 006
b) Pod obserwacją	112 848		3 099	680	109 069
c) Zagrożone:	3 402 390	165 311	11 519	660 243	2 895 940
1) Należności poniżej standardu	0	0	0	0	0
2) Należności wątpliwe	15 120	0	131	7 494	7 496
3) Należności stracone	3 387 270	165 311	11 388	652 749	2 888 444
Należności od sektora budżetowego, w tym:	1 135 964	427	5 406	0	1 130 985
a) Kredyty	1 120 000	427	5 406	0	1 115 021
1) Normalne	1 120 000	427	5 406	0	1 115 021
2) Pod obserwacją	0	0	0	0	0
3) Zagrożone:	0	0	0	0	0
1) Należności poniżej standardu	0	0	0	0	0
2) Należności wątpliwe	0	0	0	0	0
3) Należności stracone	0	0	0	0	0
b) Dopłaty z ARiMR	15 964	0	0	0	15 964

7. Ekspozycje kredytowe według wyceny bilansowej na dzień sprawozdawczy oraz średnią kwotę ekspozycji (średnia wyliczona jako średnia arytmetyczna wartości ekspozycji z poszczególnych kwartałów wraz z zobowiązaniami pozabilansowymi) w podziale na kategorie przedstawia poniższe zestawienie.

Lp.	Wyszczególnienia	Stan na dzień 31.12.2017 r. (w zł)	Średnia kwota w okresie od 31.12.2016 r. do 31.12.2017 r.
1.	Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	20 828 370	18 468 531
2.	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	1 115 021	1 272 541
3.	Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	15 964	17 082
4.	Ekspozycje wobec wielostronnych banków rozwoju	0	0
5.	Ekspozycje wobec organizacji międzynarodowych	0	0
6.	Ekspozycje wobec instytucji	30 208 218	27 038 485
7.	Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	20 903 804	19 912 110
8.	Ekspozycje detaliczne	7 635 930	7 466 389
9.	Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	51 746 824	55 336 449
10.	Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	3 400 067	1 764 318
11.	Ekspozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	0	0
12.	Ekspozycje w postaci obligacji zabezpieczonych	0	0
13.	Pozycje stanowiące pozycje sekurytyzacyjne	0	0
14.	Ekspozycje z tytułu jednostek uczestnictwa lub udziałów w instytucjach zbiorowego inwestowania	0	0
15.	Ekspozycje kapitałowe	2 644 737	2 559 474
16.	Inne ekspozycje	2 804 524	2 783 894
RAZEM		141 303 459	136 619 271

8. Struktura zaangażowania Banku wobec poszczególnych sektorów w rozbiu na kategorie klasyfikacji ekspozycji.

8.1. Strukturę zaangażowania Banku wobec sektora finansowego według typu kontrahenta według stanu na dzień sprawozdawczy przedstawia poniższa tabela.

Lp.	Typ kontrahenta	Wartość w zł
1.	Banki	30 034 275
	Należności normalne	30 034 275
	Należności pod obserwacją	0
	Należności zagrożone	0
2.	Pozostałe instytucje pośrednictwa finansowego	905 680
	Należności normalne	0
	Należności pod obserwacją	0
	Należności zagrożone	0
		905 680

3.	Pomocnicze instytucje finansowe	0
	Należności normalne	0
	Należności pod obserwacją	0
	Należności zagrożone	0
4.	Instytucje ubezpieczeniowe	0
	Należności normalne	0
	Należności pod obserwacją	0
	Należności zagrożone	0
Razem zaangażowanie w sektorze finansowym		30 939 955

8.2. Strukturę zaangażowania Banku wobec sektora niefinansowego według typu kontrahenta według stanu na dzień sprawozdawczy przedstawia poniższa tabela.

Lp.	Typ kontrahenta	Wartość w zł
1.	Przedsiębiorstwa i spółki państwowe	0
	Należności normalne	0
	Należności pod obserwacją	0
	Należności zagrożone	0
2.	Przedsiębiorstwa i spółki prywatne oraz spółdzielnie	13 212 249
	Należności normalne	10 788 200
	Należności pod obserwacją	0
	Należności zagrożone	2 424 049
3.	Przedsiębiorcy indywidualni	11 982 018
	Należności normalne	10 302 444
	Należności pod obserwacją	109 749
	Należności zagrożone	1 569 825
4.	Osoby prywatne	15 189 211
	Należności normalne	15 188 284
	Należności pod obserwacją	0
	Należności zagrożone	927
5.	Rolnicy indywidualni	39 784 611
	Należności normalne	39 723 438
	Należności pod obserwacją	0
	Należności zagrożone	61 173
6.	Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	1 343 182
	Należności normalne	1 343 021
	Należności pod obserwacją	0
	Należności zagrożone	161
Razem zaangażowanie w sektorze niefinansowym		81 511 271

8.3 Strukturę zaangażowania Banku wobec sektora budżetowego w rozbiu na kategorie należności według stanu na dzień sprawozdawczy przedstawia poniższa tabela.

Wyszczególnienia	Wartość w zł
Należności normalne	1 130 985
Należności pod obserwacją	0
Należności zagrożone	0
Razem zaangażowanie w sektorze budżetowym	1 130 985

8.4 Strukturę zaangażowania Banku w poszczególnych branżach w rozbiu na kategorie należności według stanu na dzień sprawozdawczy przedstawia poniższa tabela:

L.p.	Branże	Wartość
1.	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	41 567 661 38 580 176 65 091 2 922 394
2.	Górnictwo i wydobywanie Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	44 658 44 658 0 0
3.	Przetwórstwo przemysłowe Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	5 785 447 4 991 448 0 0 793 999
4.	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	0 0 0 0
5.	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	99 618 99 618 0 0
6.	Budownictwo Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	2 712 301 2 712 301 0 0
7.	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	8 068 764 7 729 949 0 338 815
8.	Transport i gospodarka magazynowa Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	1 441 174 1 441 174 0 0
9.	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	371 203 371 203 0 0
10.	Informacja i komunikacja Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	0 0 0 0
11.	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	515 680 0 0 515 680

12.	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	3 647 330 3 647 330 0 0
13.	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	14 315 14 315 0 0
14.	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	0 0 0 0
15.	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	1 115 021 1 115 021 0 0
16.	Edukacja Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	153 153 0 0
17.	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	126 443 126 443 0 0
18.	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	1 173 720 1 173 720 0 0
19.	Pozostała działalność usługowa Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	177 754 177 754 0 0
20.	Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	0 0 0 0
21.	Organizacje i zespoły eksterytorialne Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	0 0 0 0
22.	Inne Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	15 054 796 15 053 869 0 927
Razem zaangażowanie Banku w branżach		81 916 038

9. Strukturę ekspozycji według okresów zapadalności zgodnie ze sprawozdawczością FINREP według stanu na dzień sprawozdawczy przedstawia poniższa tabela (wartość nominalna):

Termin zapadalności	Rodzaj podmiotu	Wartość ekspozycji
Bez określonego terminu	Banki	16 995 950
	Pozostałe instytucje sektora finansowego	902 500
	Przedsiębiorstwa	3 323 778
	Gospodarstwa domowe	7 633 131
	Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	161
	Instytucje samorządowe	0
<= 1 tygodnia	Banki	11 480 000
	Pozostałe instytucje sektora finansowego	0
	Przedsiębiorstwa	20 245
	Gospodarstwa domowe	27 929
	Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	0
	Instytucje samorządowe	0
> 1 tygodnia <= 1 miesiąca	Banki	0
	Pozostałe instytucje sektora finansowego	0
	Przedsiębiorstwa	108 611
	Gospodarstwa domowe	699 526
	Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	2 350
	Instytucje samorządowe	7 609
> 1 miesiąca <= 3 miesięcy	Banki	0
	Pozostałe instytucje sektora finansowego	0
	Przedsiębiorstwa	217 239
	Gospodarstwa domowe	1 940 590
	Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	181 298

	Instytucje samorządowe	37 605
> 3 miesięcy <= 6 miesięcy	Banki	0
	Pozostałe instytucje sektora finansowego	0
	Przedsiębiorstwa	311 970
	Gospodarstwa domowe	2 758 077
	Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	7 050
	Instytucje samorządowe	29 250
> 6 miesięcy <= 1 roku	Banki	0
	Pozostałe instytucje sektora finansowego	0
	Przedsiębiorstwa	1 381 459
	Gospodarstwa domowe	4 892 814
	Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	14 100
	Instytucje samorządowe	58 500
> 1 roku <= 2 lat	Banki	0
	Pozostałe instytucje sektora finansowego	0
	Przedsiębiorstwa	3 041 205
	Gospodarstwa domowe	7 918 819
	Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	29520
	Instytucje samorządowe	217 000
> 2 lat <= 5 lat	Banki	0
	Pozostałe instytucje sektora finansowego	0
	Przedsiębiorstwa	2 537 674
	Gospodarstwa domowe	17 222 579
	Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	96 960
	Instytucje samorządowe	651 000
> 5 lat <= 10 lat	Banki	1 575 000
	Pozostałe instytucje sektora finansowego	0
	Przedsiębiorstwa	1 693 566

	Gospodarstwa domowe	16 617 524
	Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	196 380
	Instytucje samorządowe	135 000
> 10 lat <= 20 lat	Banki	0
	Pozostałe instytucje sektora finansowego	0
	Przedsiębiorstwa	502 576
	Gospodarstwa domowe	7 453 031
	Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	565 800
	Instytucje samorządowe	0
> 20 lat	Banki	0
	Pozostałe instytucje sektora finansowego	0
	Przedsiębiorstwa	0
	Gospodarstwa domowe	461 337
	Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	256 860
	Instytucje samorządowe	0

10. Strukturę należności z rozpoznaną utratą wartości i przeterminowane w rozbiciu na istotne kategorie ekspozycji kredytowych według stanu na dzień sprawozdawczy przedstawiają poniższe tabele.

Lp.	Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	Wartość w zł
1.	Należności normalne	51 746 824
	Kredyty normalne	50 859 275
	Rezerwy celowe	0
	Korekta wartości	438 292
	Odsetki	30 833
	Ekwiwalent pozabilansowy	1 295 008
2.	Należności pod obserwacją	0
	Kredyty pod obserwacją	0
	Rezerwy celowe	0
	Korekta wartości	0
	Odsetki	0
	Ekwiwalent pozabilansowy	0
3.	Należności zagrożone	2 840 696
	Kredyty zagrożone	2 946 766
	Rezerwy celowe	0
	Korekta wartości	604
	Odsetki	106 674
RAZEM		54 587 520

Lp.	Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	Wartość w zł
1.	Należności normalne	20 903 804
	Kredyty normalne	19 512 434
	Rezerwy celowe	0
	Korekta wartości	175 175
	Odsetki	13 152
	Ekwiwalent pozabilansowy	1 553 393
2.	Należności pod obserwacją	0
	Kredyty pod obserwacją	0
	Rezerwy celowe	0
	Korekta wartości	0
	Odsetki	0
3.	Należności zagrożone	563 371
	Kredyty zagrożone	2 016 389
	Rezerwy celowe	1 508 005
	Korekta wartości	3 627
	Odsetki	58 614
RAZEM		21 467 175

Lp.	Ekspozycje detaliczne	Wartość w zł
1.	Należności normalne	7 635 930
	Kredyty normalne	7 797 513
	Rezerwy celowe	44 608
	Korekta wartości	130 158
	Odsetki	13 183
	Ekwiwalent pozabilansowy	33 352
2.	Należności pod obserwacją	0
	Kredyty pod obserwacją	0
	Rezerwy celowe	0
	Korekta wartości	0
	Odsetki	0
3.	Należności zagrożone	0
	Kredyty zagrożone	659
	Rezerwy celowe	682
	Korekta wartości	0
	Odsetki	23
RAZEM		7 635 930

11. Zmiany stanów rezerw z tytułu ekspozycji z rozpoznaną utratą wartości:

Opis korekt	Saldo początkowe	Zwiększenie	Rozwiązanie	Wykorzystanie lub przeniesienie z innej kategorii	Saldo końcowe
1. Rezerwy celowe od należności sektora niefinansowego, w tym w sytuacji:					

Normalnej	35 607	36 390	22 665	0	49 332
Pod obserwacją	21 515	2 025	22 860	0	680
Poniżej standardu	0	7832	120	0	7 712
Wątpliwej	10 785	200 000	203 291	0	7 494
Straconej	593 929	366 647	315 539	0	645 037
2. Rezerwy celowe od należności sektora budżetowego	0	0	0	0	0
3. Rezerwy celowe od należności pozostałych instytucji pośrednictwa finansowego	0	905 680	0	0	905 680

XI. Aktywa wolne od obciążeń – art. 443

1. Składnik aktywów jest traktowany jako obciążony, jeżeli został on zastawiony lub podlega jakiegokolwiek formie ustaleń mających na celu zabezpieczenie lub wsparcie jakości kredytowej transakcji bilansowej lub pozabilansowej, z której nie może on zostać swobodnie wycofany (np. w celu zastawiania dla potrzeb finansowania).

Nie dotyczy – Bank nie dokonuje operacji zabezpieczanych instrumentami finansowymi.

XII. Korzystanie z ECAI – art. 444

Nie dotyczy – Bank nie korzysta z ratingów.

XIII. Ekspozycja na ryzyko rynkowe – art. 445

1. Zasady zarządzania ryzykiem walutowym opisane są w *Strategii, Polityce i Instrukcji zarządzania ryzykiem walutowym w Banku Spółdzielczym w Czyżewie*.

2. Bank dokonuje pomiaru ryzyka walutowego z kwartalną częstotliwością. Wyniki pomiaru wraz ze stosownym opisem oraz komentarzem w formie analizy przekazywane są kwartalnie Zarządowi i Radzie Nadzorczej Banku.

3. Według stanu na 31.12.2017 r. ekspozycja Banku na ryzyko walutowe wynikała z utrzymywania długich pozycji otwartych w euro, dolarze oraz funcie szterlingu. Wymienione pozycje walutowe tworzyły całkowitą pozycję walutową o wartości 52 697 zł, która nie przekroczyła 2% funduszy własnych Banku. Taki poziom ekspozycji nie powodował konieczności obciążania kapitałów wymogiem z tytułu ryzyka walutowego.

Lp.	Rodzaj wymogu	Wymóg kapitałowy
1.	Wymóg zgodnie z art. 92 ust. 3 lit b.	nie dotyczy
2.	Wymóg zgodnie z art. 92 ust. 3 lit c. – ryzyko walutowe	0

XIV. Ekspozycja na ryzyko operacyjne – art. 446

1. Zasady zarządzania ryzykiem operacyjnym opisane są w *Zasadach, Polityce oraz Strategii zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku Spółdzielczym w Czyżewie*.

2. Bank dokonuje pomiaru ryzyka operacyjnego z kwartalną częstotliwością. Wyniki pomiaru wraz ze stosownym opisem oraz komentarzem w formie analizy przekazywane są kwartalnie Zarządowi i Radzie Nadzorczej Banku.

3. Z uwagi na przyjętą metodę wyliczania wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka operacyjnego (metoda wskaźnika bazowego), jak również fakt zarządzania wszystkimi rodzajami działalności przez ten sam zespół kierowniczy, a także proste produkty, Zarząd przyjmuje, że działalność Banku ogranicza się do trzech linii biznesowych:

- 1) bankowość komercyjna,
- 2) bankowość detaliczna,
- 3) płatności i rozliczenia.

Ilość zdarzeń ryzyka operacyjnego, które wystąpiły w 2017 roku, w podziale na powyższe linie biznesowe przedstawia poniższa tabela:

L.p.	Linie biznesowe	Ilość zdarzeń ryzyka operacyjnego w 2016 roku
1.	Bankowość komercyjna	0
2.	Bankowość detaliczna	58
3.	Płatności i rozliczenia	38
Razem		96

4. Podział zdarzeń ryzyka operacyjnego, które wystąpiły w 2017 roku, według rodzajów i kategorii zdarzeń przedstawia poniższa tabela:

Rodzaje zdarzeń ryzyka operacyjnego	Kategorie zdarzeń ryzyka operacyjnego	Ilość
1. Oszustwa wewnętrzne	1. Działania nieuprawnione	-
	2. Kradzież i oszustwo	-
2. Oszustwa zewnętrzne	1. Kradzież i oszustwo	-
	2. Bezpieczeństwo systemów.	1

3. Zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwo w miejscu pracy	1. Stosunki pracownicze	-
	2. Bezpieczeństwo środowiska pracy	-
	3. Podziały i dyskryminacja	-
4. Klienci, produkty i praktyki operacyjne	1. Obsługa klientów, ujawnianie informacji o klientach, zobowiązania względem klientów	-
	2. Niewłaściwe praktyki biznesowe lub rynkowe	-
	3. Wady produktów	-
	4. Klasyfikacja klienta i ekspozycje	-
	5. Usługi doradcze	-
5. Szkody związane z aktywami rzeczowymi	Kłeski żywiołowe i inne zdarzenia.	1
6. Zakłócenia działalności banku i awarie systemów	Systemy	68
7. Wykonanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami operacyjnymi	1. Wprowadzanie do systemu, wykonywanie, rozliczanie i obsługa transakcji	26
	2. Monitorowanie i sprawozdawczość	-
	3. Napływ i dokumentacja klientów	-
	4. Zarządzanie rachunkami klientów	-
	5. Uczestnicy procesów nie będący klientami banku (np. izby rozliczeniowe)	-
	6. Sprzedawcy i dostawcy	-
Razem		96

5. Bank podejmuje działania przeciwdziałające ryzyku odpowiednio do wyników oceny tego ryzyka. Działania zabezpieczające obejmują:

- 1) wdrożenie i systematyczną weryfikację procesów zapobiegania występowaniu oraz zmniejszania skutków ryzyka, odpowiednio do rodzaju ryzyka i jego możliwego wpływu na wynik Banku,
- 2) zapobieganie powstawaniu zagrożeń o charakterze katastroficznym lub zagrażającym utracie ciągłości działania Banku,
- 3) zapewnienie opłacalności stosowania wybranych metod ograniczania ryzyka, odpowiednio do skali działania Banku i wielkości ryzyka,
- 4) działania prewencyjne, związane z identyfikacją i monitoringiem ryzyka prowadzenia operacji, rozpoznawaniem i zapobieganiem powstawaniu zdarzeń ryzyka operacyjnego w trakcie codziennej

działalności, a także zapewnienie identyfikacji i oceny ryzyka przed podjęciem istotnych decyzji związanych z wdrożeniem nowych produktów, procesów, systemów,

- 5) osłabianie i niwelowanie skutków powstałych zdarzeń poprzez przygotowanie odpowiednich procedur i sposobów reagowania pracowników Banku na wypadek zajścia zdarzenia ryzyka operacyjnego, a także poprzez dokonanie przeniesienia ryzyka na inne podmioty w przypadku opłacalności i dostępności takiej metody dla danego rodzaju ryzyka,
- 6) stosowanie ubezpieczeń,
- 7) tworzenie planów awaryjnych zachowania ciągłości działania,
- 8) okresową weryfikację procedur obowiązujących w Banku.

XV. Ekspozycje kapitałowe nieuwzględnione w portfelu handlowym – art. 447

1. Podział ekspozycji ze względu na cel nabycia (zyski kapitałowe, przyczyny strategiczne) według stanu na dzień 31.12.2017 roku przedstawia poniższe zestawienie.

Lp.	Rodzaj ekspozycji	Kwota ekspozycji zakupionych ze względu na zyski kapitałowe	Kwota ekspozycji zakupionych ze względu na przyjętą strategię
1.	Akcje		
a)	Akcje banku zrzeszającego BPS S.A.	0	1 210 343
b)	Akcje pozostałych instytucji sektora finansowego	0	0
c)	Akcje podmiotów niefinansowych	0	0
2.	Udziały		
a)	Udziały banków spółdzielczych	0	2 000
b)	Udziały towarzystw ubezpieczeniowych	0	650
c)	Udziały podmiotów niefinansowych	0	3 000
RAZEM		0	1 215 993

Na dzień bilansowy w/w ekspozycje kapitałowe zostały wycenione według wartości zakupu.

2. Zestawienie papierów wartościowych według stanu na dzień sprawozdawczy przedstawia poniższe zestawienie.

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość Bilansowa	Wartość rynkowa	Wartość godziwa
1.	Jednostki uczestnictwa w Funduszach inwestycyjnych	0	0	0
2.	Bony pieniężne	20 496 626	20 500 000	20 496 626
3.	Certyfikaty inwestycyjne	0	0	0
4.	Obligacje komunalne	0	0	0
5.	Obligacje korporacyjne	1 596 198	1 575 000	1 596 198
RAZEM		22 092 824	22 075 000	22 092 824

XVI. Ekspozycja na ryzyko stopy procentowej przypisane pozycjom nieuwzględnionym w portfelu handlowym – art. 448

- Zasady zarządzania ryzykiem stopy procentowej są opisane w *Strategii, Polityce i Instrukcji zarządzania ryzykiem stopy procentowej w Banku Spółdzielczym w Czyżewie*.
- Bank dokonuje pomiaru ryzyka stopy procentowej z miesięczną częstotliwością. Wyniki pomiaru wraz ze stosownym opisem oraz komentarzem w formie analizy przekazywane są miesięcznie Zarządowi i kwartalnie Radzie Nadzorczej Banku.
- Cele strategiczne w zakresie ryzyka stopy procentowej obejmują:
 - optymalizację wyniku odsetkowego w warunkach zmienności rynkowych stóp procentowych;
 - ograniczanie negatywnego wpływu zmian stóp procentowych poprzez doskonalenie narzędzi pomiaru i odpowiednie kształtowanie struktury aktywów i pasywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych.
- W celu utrzymania założonego w planach strategicznych i rocznych planach ekonomiczno – finansowych profilu ryzyka, Bank zmienia swoje narażenie na ryzyko stopy procentowej za pomocą działań związanych z:
 - inwestowaniem (głównie poprzez sterowanie terminami zapadalności lokat o stałym oprocentowaniu deponowanymi w Banku Zrzeszającym),
 - kredytowaniem (ustalanie parametrów produktów kredytowych),
 - finansowaniem zewnętrznym,
 - ustalaniem oprocentowania,
 - zarządzaniem terminami zapadalności / wymagalności oraz przeszacowania różnych portfeli.
- Bank podejmuje następujące działania:

- 1) prowadzi bieżący monitoring kształtowania się najważniejszych rynkowych stóp procentowych na rynku lokalnym,
 - 2) dokonuje analiz prognoz w zakresie możliwych wariantów zachowania się rynkowych stóp procentowych w przyszłości,
 - 3) analizuje kształtowanie się oprocentowania poszczególnych, własnych produktów bankowych na tle stóp rynkowych oraz porównywalnej oferty konkurencyjnych banków,
 - 4) zarządza poszczególnymi grupami aktywów i pasywów w taki sposób, aby zapewnić realizację optymalnej, w danych warunkach, wysokości marży odsetkowej Banku.
6. Zarząd Banku otrzymuje sprawozdania zawierające niezbędne informacje odnośnie ryzyka stopy procentowej w okresach miesięcznych, natomiast Rada Nadzorcza Banku w okresach kwartalnych. W przypadku wzrostu poziomu ryzyka raporty mogą być opracowywane częściej.
7. Wpływ szokowej zmiany rynkowych stóp procentowych o 200 punktów bazowych według stanu na dzień 31.12.2017 r. wskazuje na możliwą zmianę wyniku odsetkowego w skali roku na poziomie:
- przy wzroście stóp procentowych – (+) 191,2 tys. zł,
 - przy spadku stóp procentowych – (-) 1 314,6 tys. zł.

Relacja szacowanej niekorzystnej zmiany wyniku odsetkowego (stress test) do wyliczonych na 31.12.2017 r. funduszy własnych w kwocie 12 392 060 zł, ukształtowała się na poziomie 10,61%.

XVII. Ekspozycja na pozycje sekurytyzacyjne – art. 449

Nie dotyczy – Bank nie posiada ekspozycji na pozycje sekurytyzacyjne.

XVIII. Polityka w zakresie wynagrodzeń – art. 450

1. *Polityka wynagradzania pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku Spółdzielczego w Czyżewie* przygotowywana jest przez Zarząd i zatwierdzana przez Radę Nadzorczą Banku. Znowelizowana *Polityka* obowiązuje od 01.05.2017 r. Rada Nadzorcza omawiała zagadnienia oceny polityki wynagrodzeń na posiedzeniu w dniu 18.05.2017 r. Ponadto została dokonana weryfikacja niniejszej *Polityki* w dniu 27.11.2017 r. – zaakceptowana na posiedzeniu Zarządu w dniu 30.11.2017 r. oraz przedstawiona Radzie Nadzorczej w dniu 19.12.2017 r. Z uwagi na skalę działalności Banku nie powoływano komisji/komitetu ds. wynagrodzeń. Bank nie korzystał z konsultanta zewnętrznego w zakresie ustalania polityki w zakresie wynagrodzeń.
2. Do stanowisk mających istotny wpływ na profil ryzyka w Banku, zgodnie z powyższą *Polityką* zalicza się członków Zarządu i Rady Nadzorczej Banku.
3. Członkowie Rady Nadzorczej otrzymują tylko stałe składniki wynagradzania, natomiast wynagrodzenie Członków Zarządu składa się z wynagrodzenia stałego, a po spełnieniu określonych w ww. *Polityce* kryteriów mogą otrzymywać także wynagrodzenie zmienne – premię uznaniową.
4. Wysokość wynagrodzenia zmiennego ustala Rada Nadzorcza, biorąc pod uwagę ocenę efektów pracy Członków Zarządu za okres 3 lat, tj. spełnienie kryterium ilościowego i jakościowego.

5. Łączna kwota wypłaconej premii uznaniowej osobom zajmującym stanowiska istotne w Banku za dany rok nie może spowodować obniżenia wyniku finansowego do poziomu, który nie zapewni realnego przyrostu funduszy własnych Banku oraz budowy bezpiecznej bazy kapitałowej.
6. Stosując zasadę proporcjonalności Bank wypłaca całość premii uznaniowej po przyznaniu.
7. Stosunek zmiennych składników wynagrodzenia do stałych składników wynagrodzenia nie może przekraczać 100% w odniesieniu do stanowisk istotnych występujących w Banku, a ich wynagrodzenie zasadnicze powinno mieć taką wysokość, aby Bank mógł prowadzić elastyczną politykę wynagrodzeń w zakresie zmiennych składników wynagrodzenia.
8. Liczba osób, które otrzymały wynagrodzenie w wysokości co najmniej 1 mln EUR w danym roku obrachunkowym: dla wynagrodzeń w przedziale między 1 mln EUR, a 5 mln EUR – w podziale na przedziały wynagrodzeń o wielkości 500 000 EUR, a dla wynagrodzeń wyższych niż 5 mln EUR – w podziale na przedziały wynagrodzeń o wielkości 1 mln EUR – nie dotyczy.

XIX. Dźwignia finansowa – art. 451

Wskaźnik dźwigni finansowej wyniósł na 31.12.2017 r.:

- 8,42% - przy pełni wprowadzonej definicji kapitału T 1,
- 8,58% - przy definicji przejściowej kapitału T 1.

XX. Stosowanie metody IRB w odniesieniu do ryzyka kredytowego – art. 452

Nie dotyczy – Bank nie stosuje metody IRB.

XXI. Stosowanie metod zaawansowanego pomiaru w odniesieniu do ryzyka operacyjnego

Nie dotyczy – Bank nie stosuje metod zaawansowanego pomiaru w odniesieniu do ryzyka operacyjnego.

XXII. Stosowanie wewnętrznych modeli pomiaru ryzyka rynkowego

Nie dotyczy – Bank nie stosuje wewnętrznych modeli pomiaru ryzyka rynkowego.

XXIII. Ryzyko braku zgodności

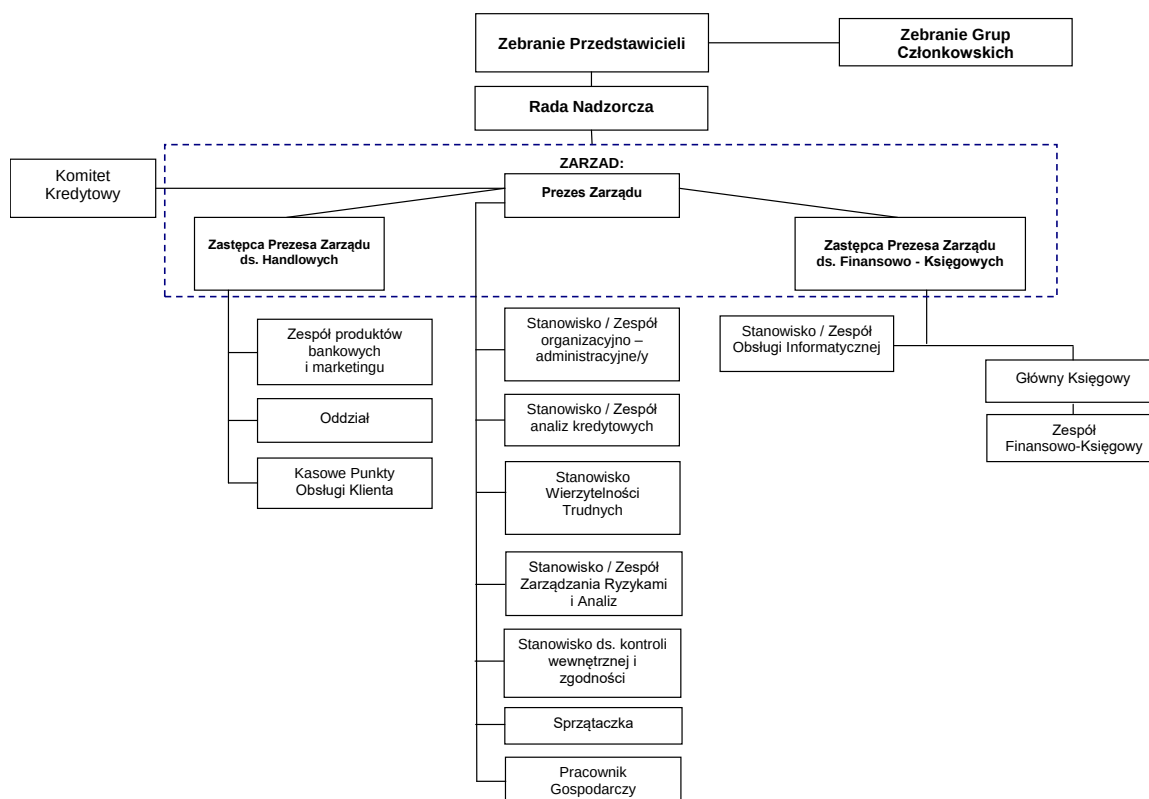
1. Zasady zarządzania ryzykiem braku zgodności są zawarte w *Polityce zgodności oraz Instrukcji i Strategii zarządzania ryzykiem braku zgodności w Banku Spółdzielczym w Czyżewie*.
2. Ryzyko braku zgodności rozumiane jest jako ryzyko mogące skutkować sankcją prawną bądź regulaminową, stratą finansową oraz utratą dobrej reputacji, na jakie jest narażony Bank w wyniku nie stosowania się do obowiązujących przepisów prawa w tym ustaw, rozporządzeń bądź przyjętych przez Bank standardów i zasad postępowania, w tym norm etycznych.
3. Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem braku zgodności jest przeciwdziałanie wystąpieniu ryzyka naruszenia dobrego imienia Banku lub któregośkolwiek z podmiotów z Bankiem związanych, w tym klientów, członków, Banku Zrzeszającego, a także wystąpieniu innych zagrożeń, które mogą powstać w związku z naruszaniem przez pracowników norm prawnych lub etycznych.
4. Ryzyko braku zgodności jest ryzykiem nieodłącznie związanym z prowadzeniem podstawowej działalności Banku. Na poziom istotności ryzyka braku zgodności mają wpływ zarówno czynniki

wewnętrzne jak i zewnętrzne, w szczególności zaostrzenie wymogów regulacyjnych dla sektora bankowego.

5. Bank dokonuje pomiaru zdarzeń związanych z ryzykiem braku zgodności w okresach półrocznych. Zdarzenia ryzyka braku zgodności są rejestrowane w Rejestrze zdarzeń ryzyka operacyjnego.
6. Wyniki pomiaru wraz ze stosownym opisem oraz komentarzem w formie analizy przekazywane są półrocznie Zarządowi i Radzie Nadzorczej Banku.

XXIV. Zasady Ładu Korporacyjnego

1. Bank Spółdzielczy w Czyżewie przyjął i stosuje Zasady Ładu Korporacyjnego. Polityka w powyższym zakresie stanowi element *Polityk Banku Spółdzielczego w Czyżewie* i została przyjęta Uchwałą Zarządu Nr 111/2014 z dnia 02.12.2014 r. oraz Uchwałą Rady Nadzorczej Nr 26/2014 z dnia 18.12.2014 r.
2. Schemat podstawowej struktury organizacyjnej, który Bank jest zobowiązany publikować na stronie internetowej – zgodnie z przyjętymi Zasadami, został przedstawiony poniżej:

3. Ocena przestrzegania i stosowania Zasad Ładu Korporacyjnego w Banku Spółdzielczym w Czyżewie za 2017 rok została dokonana w dniu 29.01.2018 r. Na podstawie przeprowadzonej oceny stwierdzono, że **Bank posiada zgodność z Zasadami Ładu Korporacyjnego i pozytywnie oceniono stosowanie Zasad Ładu Korporacyjnego w Banku**. Powyższa ocena została zaakceptowana na posiedzeniu Zarządu Banku w dniu 30.01.2018 r. i posiedzeniu Rady Nadzorczej w dniu 26.02.2018 roku.

XXV. Informacje wynikające z artykułu 111 b ustawy Prawo bankowe

Przedsiębiorcy, którym Bank Spółdzielczy w Czyżewie powierzył wykonywanie czynności zgodnie z art. 6a ust. 1 i 7 ustawy Prawo bankowe:

- 1) Zakład Usług Informatycznych „NOVUM” Sp. z o.o., ul. Spokojna 9A, 18-400 Łomża,
- 2) Centrum Technologii Płatniczych IT Card S.A., ul. Jutrzenki 139, 02-231 Warszawa.

XXVI. Opis systemu zarządzania, w tym systemu zarządzania ryzykiem, systemu kontroli wewnętrznej oraz polityki wynagrodzeń, a także spełnianiu przez członków Rady Nadzorczej i Zarządu wymogów określonych w art. 22aa ustawy – Prawo bankowe.

Bank zgodnie z przepisami ustawy – Prawo bankowe posiada system zarządzania, składający się z systemu zarządzania ryzykiem oraz systemu kontroli wewnętrznej, a także odpowiednią politykę wynagrodzeń wspierającą kulturę ryzyka (zarządzania ryzykiem).

1. Informacja o systemie zarządzania ryzykiem, strategii i celach zarządzania ryzykiem

System zarządzania ryzykiem realizowany jest na podstawie *Strategii, Polityk, Instrukcji/Zasad zarządzania ryzykiem* przyjętymi w Banku, obejmującymi cele i organizację zarządzania ryzykiem, a także apetyt na ryzyko.

Podstawowe założenia zarządzania ryzykiem:

1. Podejmowanie ryzyka zmusza Bank do koncentrowania uwagi na powstających zagrożeniach, poszukiwania form obrony przed zagrożeniami i dostosowywania działalności do zmieniających się warunków zewnętrznych; ostrożnościowe podejmowanie ryzyka oznacza utrzymywanie racjonalnej równowagi pomiędzy prowadzeniem działalności przychodowej i kontrolowaniem ryzyka.
2. W celu przeprowadzania procesów wymienionych w ust. 1 realizowane są zadania, związane z analizą wartości podstawowych mierników charakterystycznych dla poszczególnych rodzajów ryzyka.
3. Do głównych zadań w zakresie zarządzania ryzykiem w Banku należy: dostarczanie informacji na temat ryzyka i jego profilu, stosowanie działań profilaktycznych redukujących ryzyko i jego skutki, monitorowanie dopuszczalnego poziomu ryzyka.
4. Bank zarządza rodzajami ryzyka uznanymi za istotne zgodnie z obowiązującymi wewnętrznymi regulacjami zarządzania tymi rodzajami ryzyka.
5. Na system zarządzania każdym rodzajem ryzyka składa się:
 - 1) procedura opisująca zasady zarządzania ryzykiem;
 - 2) identyfikacja, pomiar i monitorowanie;
 - 3) system limitów ograniczających ryzyko;
 - 4) system informacji zarządczej;
 - 5) odpowiednio dostosowana organizacja procesu zarządzania.
6. Do rodzajów ryzyka uznanych przez Bank za istotne w 2017 roku (na podstawie oceny istotności ryzyk przeprowadzonej wg. danych na 31.12.2016 r.), o których mowa w ust. 5, zaliczane są:
 - 1) ryzyko kredytowe;
 - 2) ryzyko operacyjne;
 - 3) ryzyko walutowe;

- 4) ryzyko płynności;
- 5) ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej;
- 6) ryzyko niewypłacalności (kapitałowe);
- 7) ryzyko braku zgodności.

Procedury zarządzania ryzykiem podlegają przeglądowi i aktualizacji w cyklach conajmniej rocznych pod względem dostosowania ich do aktualnych przepisów prawa przy uwzględnieniu zmian w skali działalności Banku oraz zmian organizacyjnych. Wnioski z przeglądu prezentowane są Zarządowi i Radzie Nadzorczej Banku oraz przekazywane do odpowiednich komórek organizacyjnych Banku, celem ewentualnego uaktualnienia zasad zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.

Proces zarządzania ryzykiem

1. W procesie zarządzania ryzykiem bankowym w Banku uczestniczą:

- 1) Rada Nadzorcza;
- 2) Zarząd;
- 3) komórki organizacyjne (lub wyznaczone osoby w Banku) odpowiedzialne za:
 - a) sprawozdawczość dla odbiorców zewnętrznych,
 - b) zarządzanie nadwyżką środków,
 - c) sprzedaż kredytów,
 - d) identyfikację i akceptację ryzyka kredytowego dla pojedynczych transakcji,
 - e) pomiar, monitorowanie i kontrolę poszczególnych rodzajów ryzyka bankowego.

2. Rada Nadzorcza:

- 1) zatwierdza Strategię rozwoju Banku oraz zasady ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem, obejmujące m.in. możliwy do zaakceptowania ogólny poziom ryzyka Banku;
- 2) zatwierdza procedury dotyczące procesów:
 - a) szacowania kapitału wewnętrznego,
 - b) planowania i zarządzania kapitałowego;
- 3) zatwierdza strukturę organizacyjną Banku, zawartą w *Regulaminie organizacyjnym*, dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka;
- 4) zatwierdza ogólne zasady polityki dotyczącej zmiennych składników wynagrodzeń;
- 5) sprawuje nadzór nad zarządzaniem ryzykiem braku zgodności rozumianym jako skutki nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania, a także zatwierdza założenia polityki Banku w zakresie ryzyka braku zgodności, ocenia efektywność zarządzania ryzykiem braku zgodności;
- 6) sprawuje nadzór nad zgodnością polityki Banku w zakresie podejmowania ryzyka ze *Strategią rozwoju Banku* oraz *Planem ekonomiczno – finansowym Banku*;
- 7) zapewnia wybór członków Zarządu posiadających odpowiednie kwalifikacje do sprawowania wyznaczonych im funkcji;

- 8) sprawuje nadzór nad wprowadzeniem systemu zarządzania ryzykiem występującym w działalności Banku oraz ocenia adekwatność i skuteczność tego systemu, głównie poprzez zapoznawanie się z raportami i sprawozdaniami dotyczącymi oceny narażenia Banku na poszczególne rodzaje ryzyka (w tym ryzyka braku zgodności) i na ich podstawie dokonuje oceny stopnia efektywności i adekwatności zarządzania ryzykiem;
- 9) ocenia, czy działania Zarządu w zakresie kontroli nad działalnością Banku są skuteczne i zgodne z polityką Rady Nadzorczej.

3. Zarząd:

- 1) odpowiada za opracowanie, wprowadzenie oraz aktualizację pisemnych strategii oraz procedur dotyczących identyfikacji, pomiaru, monitorowania i kontroli ryzyka w zakresie:
 - a) systemu zarządzania ryzykiem, w tym ryzykiem braku zgodności,
 - b) systemu kontroli wewnętrznej,
 - c) szacowania kapitału wewnętrznego, zarządzania i planowania kapitałowego,
 - d) dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego;
- 2) odpowiada za skuteczność systemu zarządzania ryzykiem, w tym ryzykiem braku zgodności, systemu kontroli wewnętrznej, procesu szacowania kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz za nadzór nad efektywnością tych procesów;
- 3) odpowiada za zorganizowanie skutecznego procesu oceny adekwatności kapitałowej i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz nadzór nad jego efektywnością, wprowadzając w razie potrzeby niezbędne korekty i udoskonalenia;
- 4) wprowadza zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą strukturę organizacyjną dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka;
- 5) wprowadza podział zadań realizowanych w Banku, który zapewnia niezależność funkcji pomiaru, monitorowania i kontrolowania ryzyka od działalności operacyjnej skutkującej podejmowaniem ryzyka przez Bank;
- 6) zatwierdza limity wewnętrzne oraz ich wysokość dostosowaną do akceptowanego przez Radę Nadzorczą ogólnego poziomu ryzyka Banku;
- 7) odpowiada za przejrzystość działań Banku, w szczególności za politykę informacyjną w zakresie działalności Banku, pozwalającą na ocenę skuteczności działania Rady Nadzorczej i Zarządu Banku w zakresie zarządzania Bankiem, monitorowania stanu bezpieczeństwa działalności Banku i za ocenę sytuacji finansowej Banku;
- 8) zapewnia zgodność działania Banku z obowiązującymi przepisami prawa;
- 9) zapewnia, że Bank prowadzi politykę służącą zarządzaniu wszystkimi istotnymi rodzajami ryzyka w działalności Banku i posiada procedury w tym zakresie;
- 10) odpowiada za opracowanie, wprowadzenie oraz aktualizację polityki wynagradzania;

- 11) uwzględnia rezultaty badań prowadzonych przez komórkę audytu wewnętrznego oraz biegłych rewidentów przy podejmowaniu decyzji w ramach zarządzania Bankiem;
 - 12) przekazuje Radzie Nadzorczej okresowe informacje przedstawiające w sposób rzetelny, przejrzysty i syntetyczny rodzaje i wielkość ryzyka w działalności Banku.
4. Zarządzanie ryzykiem jest zorganizowane w sposób umożliwiający zapobieganie konfliktom interesów pomiędzy pracownikami, czy też jednostkami organizacyjnymi Banku.
 5. Komórki organizacyjne Banku biorą udział w procesie zarządzania ryzykiem poprzez realizację celów zawartych w odpowiednich procedurach wewnętrznych oraz zgodnie z *Regulaminem organizacyjnym Banku*.
 6. Komórki organizacyjne (lub wyznaczone osoby w Banku) uczestniczą w procesie zarządzania ryzykiem w ramach przypisanych im zadań w strukturze organizacyjnej Banku oraz w procedurach wewnętrznych, dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.

Identyfikacja, pomiar i monitorowanie ryzyka

1. Bank stosuje metody (modele) identyfikowania i pomiaru ryzyka związanego z jego działalnością dostosowane do profilu, skali i złożoności ryzyka, w przypadku wątpliwości w zakresie poziomu ryzyka stosuje się podejście z zachowaniem maksymalnego stopnia ostrożności.
2. Częstotliwość pomiaru ryzyka dostosowana jest do wielkości oraz charakteru poszczególnych rodzajów ryzyka w działalności Banku.
3. Metody lub systemy pomiaru ryzyka, a w szczególności ich założenia, są poddawane okresowej ocenie uwzględniającej testowanie i weryfikację historyczną.
4. Przegląd i aktualizacja metod lub systemów pomiaru ryzyka przeprowadzane są wraz z przeglądem procedur dotyczących zarządzania ryzykiem.

Limity ograniczające ryzyko

1. Bank wprowadza odpowiednie do skali i złożoności działalności limity wewnętrzne ograniczające poziom ryzyka występującego w poszczególnych obszarach działania Banku.
2. Procedury wewnętrzne określają zasady ustalania i aktualizowania wysokości limitów oraz częstotliwość monitorowania ich przestrzegania i raportowania.
3. Poziom limitów wewnętrznych jest dostosowany do akceptowanego przez Radę Nadzorczą ogólnego poziomu ryzyka Banku.
4. Analizy będące podstawą do określenia wysokości limitów wewnętrznych są sporządzane w formie pisemnej.
5. Bank określa wysokość limitów (w zależności od rodzaju ryzyka lub charakteru limitu) w oparciu o następujące przesłanki:
 - 1) analizę historyczną stopnia wykorzystania limitu;
 - 2) apetyt na ryzyko określony przez Radę Nadzorczą;

- 3) analizę wpływu zrealizowania się limitu w maksymalnej wysokości na sytuację finansową Banku;
- 4) wysokość ryzyka, którym jest obciążona pozycja objęta limitem.
6. Z zachowaniem limitów określonych w ustawie Prawo bankowe, Bank ustalił i weryfikuje wewnętrzne limity zaangażowań według kryteriów uwzględniających specyfikę ich działalności.
7. Procedury wewnętrzne dotyczące zarządzania ryzykiem określają sytuacje, w których dopuszczalne jest przekroczenie limitów wewnętrznych, określają warunki akceptacji przekroczeń oraz sposób postępowania w przypadku przekroczenia limitów wewnętrznych.
8. Przyjęte rodzaje limitów wewnętrznych, dotyczących poszczególnych rodzajów ryzyka oraz ich wysokość, zatwierdza Zarząd Banku.
9. Przekroczenia limitów wewnętrznych są monitorowane i poddawane szczegółowej analizie – zadania te wykonują komórki organizacyjne wskazane w procedurach szczegółowych dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.

Informacja zarządcza dotycząca zarządzania ryzykiem

1. Podstawę monitorowania procesu zarządzania ryzykiem w Banku stanowi formalnie ustanowiony system informacji zarządczej.
2. System sprawozdawczości zarządczej dostarcza informacji na temat:
 - 1) rodzajów i wielkości ryzyka w działalności Banku;
 - 2) profilu ryzyka;
 - 3) stopnia wykorzystania limitów wewnętrznych;
 - 4) wyników testów warunków skrajnych;
 - 5) skutków decyzji w zakresie zarządzania ryzykiem.
3. Monitorowanie ryzyka odbywa się z częstotliwością umożliwiającą dostarczenie informacji o zmianach profilu ryzyka Banku.
4. Zakres oraz szczegółowość sprawozdań wewnętrznych są dostosowane do rodzaju raportowanego ryzyka oraz odbiorców informacji.
5. Rzetelność, dokładność oraz aktualność dostarczanych informacji zapewnia wprowadzony w Banku system kontroli wewnętrznej.
6. Szczegółowe zasady działania systemu informacji zarządczej reguluje *Instrukcja sporządzania informacji zarządczej w Banku Spółdzielczym w Czyżewie*, która zawiera także szczegółowy wykaz sprawozdań zarządczych. Ponadto w regulacjach dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka bankowego został określony w sposób ogólny zakres informacji zarządczej z obszaru, którego dotyczy regulacja.

2. Informacja o systemie kontroli wewnętrznej

1. W Banku działa system kontroli wewnętrznej, obejmujący całą działalność Banku, którego celem jest wspomaganie procesów decyzyjnych, przyczyniających się do zapewnienia:
 - 1) skuteczności i efektywności działania,
 - 2) wiarygodności sprawozdawczości finansowej,
 - 3) przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem,
 - 4) zgodności działania z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.
2. W celu sformalizowania systemu kontroli wewnętrznej i zapewnienia prawidłowego oraz skutecznego jej funkcjonowania, wprowadzono *Regulamin kontroli wewnętrznej i audytu wewnętrznego w Banku Spółdzielczym w Czyżewie* zwany dalej *Regulaminem*.
3. Niniejszy *Regulamin* określa cel, zakres i zasady funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej.
4. Za zorganizowanie oraz prawidłowe funkcjonowanie skutecznego systemu kontroli wewnętrznej odpowiada Zarząd Banku. Zarząd Banku także ocenia funkcjonowanie systemu kontroli wewnętrznej, w tym jego skuteczność, efektywność i adekwatność.
5. Rada Nadzorcza Banku sprawuje nadzór nad systemem kontroli wewnętrznej oraz ocenia jego funkcjonowanie, w tym skuteczność, efektywność i adekwatność .
6. Kontrola wewnętrzna w Banku wykonywana jest w sposób niezależny, obiektywny i odpowiedzialny:
 - 1) poprzez niezależność kontroli wewnętrznej rozumieć należy warunki działania kontroli wewnętrznej dające gwarancję, że kontrolujący bez żadnych zewnętrznych nacisków przeprowadza kontrole według ustalonych metod, dokonuje oceny skuteczności procedur i regulaminów oraz sporządza dokumentację pokontrolną. Niezależność umożliwia bezstronny i niedwuznaczny osąd działalności poddanej kontroli;
 - 2) obiektywność kontroli rozumiana jest jako niezależna od czynników pozamerytorycznych ocena dokonywana przez kontrolujących, co oznacza, że kontrolujący nie mogą być stronniczy i nie mogą uzależniać swojej opinii w kwestii kontrolowanego tematu od opinii innych;
 - 3) odpowiedzialność kontroli wewnętrznej oznacza dokonywanie prawidłowej oceny, adekwatności, skuteczności oraz efektywności i jakości wewnętrznych systemów Banku, co oznacza prezentowanie w dokumentacji pokontrolnej sprawdzonych zadań, które wymagają podjęcia działań naprawczych, unikanie nieudomówień i nieścisłości.
7. Funkcjonujący w Banku system kontroli wewnętrznej jest zorganizowany na trzech, niezależnych poziomach.
8. Na pierwszy poziom składa się zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej Banku, w tym stosowanie przez pracowników mechanizmów kontroli ryzyka, a także mechanizmów kontrolnych oraz dokonywanie w ramach obowiązków służbowych pracowników poziomego monitorowania (w ramach pierwszego poziomu) przestrzegania mechanizmów kontrolnych poprzez ich weryfikację lub testowanie.
9. Na drugi poziom składa się co najmniej:

- 1) zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powoływanych do tego stanowiskach lub w komórkach organizacyjnych, niezależnie od zarządzania ryzykiem przez komórkę ds. zgodności,
 - 2) działalność komórki do spraw zgodności,
 - 3) działalność komórki ds. kontroli wewnętrznej.
10. Pracownicy komórek Banku na drugim poziomie w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych odpowiednio stosują mechanizmy kontrolne lub niezależnie monitorują przestrzeganie mechanizmów kontrolnych poprzez monitorowanie pionowe (weryfikacja lub testowanie pierwszego poziomu przez poziom drugi) i monitorowanie poziome (weryfikacja lub testowanie poziome na drugim poziomie).
11. Na trzeci poziom składa się działalność audytu wewnętrznego.
12. Wprowadzając odpowiedni system kontroli wewnętrznej Bank zapewnia skuteczność i efektywność działania Banku, wiarygodność sprawozdawczości finansowej, przestrzeganie zasad zarządzania ryzykiem w Banku oraz zgodność działania z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.

3. Informacja o polityce wynagrodzeń

1. Na politykę wynagrodzeń w Banku składa się:
 - 1) *Regulamin działania Rady Nadzorczej w Banku Spółdzielczym w Czyżewie,*
 - 2) *Polityka wynagradzania pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku Spółdzielczego w Czyżewie,*
 - 3) *Regulamin wynagradzania w Banku Spółdzielczym w Czyżewie,*
 - 4) Uchwały ustalające wysokość wynagrodzeń członków Zarządu przyjęte przez Radę Nadzorczą Banku.
2. Zasady wynagradzania członków Rady Nadzorczej Banku określają *Zasady wynagradzania członków Rady Nadzorczej Banku Spółdzielczego w Czyżewie*, stanowiące Załącznik nr 1 do *Regulaminu działania Rady Nadzorczej Banku Spółdzielczego w Czyżewie*, który został przyjęty Uchwałą Nr 16/2015 Zebrania Przedstawicieli w dniu 25 marca 2015 roku. Szczegółowe zasady wynagradzania członków Rady Nadzorczej ustalane są zgodnie z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi obowiązującymi w Banku.
9. W Banku obowiązuje, zatwierdzona przez Radę Nadzorczą *Polityka wynagradzania pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku Spółdzielczego w Czyżewie*, którą objęte są wynagrodzenia pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku. Do stanowisk kierowniczych (mających istotny wpływ na profil ryzyka w Banku), zgodnie z powyższą *Polityką* zalicza się Członków Zarządu i Rady Nadzorczej Banku. Członkowie Rady Nadzorczej otrzymują tylko stałe składniki wynagradzania, natomiast wynagrodzenie Członków Zarządu składa się z wynagrodzenia stałego, a po spełnieniu określonych w ww. *Polityce* kryteriów mogą otrzymywać także wynagrodzenie zmienne – premię uznaniową. Wysokość wynagrodzenia zmiennego ustala Rada Nadzorcza, biorąc pod uwagę ocenę efektów pracy Członków Zarządu za okres 3 lat, tj. spełnienie kryterium ilościowego i jakościowego. Łączna kwota wypłaconej premii uznaniowej osobom

zajmującym stanowiska istotne w Banku za dany rok nie może spowodować obniżenia wyniku finansowego do poziomu, który nie zapewni realnego przyrostu funduszy własnych Banku oraz budowy bezpiecznej bazy kapitałowej. Stosując zasadę proporcjonalności Bank wypłaca całość premii uznaniowej po przyznaniu. Stosunek zmiennych składników wynagrodzenia do stałych składników wynagrodzenia nie może przekraczać 100% w odniesieniu do stanowisk istotnych występujących w Banku, a ich wynagrodzenie zasadnicze powinno mieć taką wysokość, aby Bank mógł prowadzić elastyczną politykę wynagrodzeń w zakresie zmiennych składników wynagrodzenia. Celem polityki jest ugruntowanie skłonności kadry zarządzającej – poprzez zastosowane mechanizmy wynagradzania – do szczególnej dbałości o długoterminowe dobro Banku, do ochrony interesów klientów oraz unikania nadmiernej ekspozycji na ryzyko. Rada Nadzorcza w trakcie swoich posiedzeń jest na bieżąco informowana o poziomie ryzyka Banku. Rada Nadzorcza na bieżąco monitoruje poziom ryzyka umożliwiając zastosowanie zasad wynikających z ww. *Polityki*. Rada Nadzorcza nadzoruje stosowanie polityki wynagrodzeń, corocznie ocenia prawidłowość jej stosowania oraz zgodnie z jej zapisami corocznie dokonuje oceny efektów pracy Członków Zarządu Banku.

4. Informacja o powołaniu komitetu ds. wynagrodzeń

Bank, zgodnie z przepisami ustawy – Prawo bankowe nie powołuje komitetu ds. wynagrodzeń.

5. Informacja o spełnianiu przez członków Rady Nadzorczej i Zarządu wymogów określonych w art. 22aa ustawy – Prawo bankowe.

Członkowie Zarządu i Rady Nadzorczej Banku są objęci oceną w zakresie wiedzy, umiejętności i doświadczenia, odpowiedniego do pełnionych przez nich funkcji i powierzonych im obowiązków, a także rękojmi należytego wykonywania tych obowiązków dokonywaną odpowiednio przez Zebranie Przedstawicieli w zakresie oceny członków Rady Nadzorczej, oraz Radę Nadzorczą w zakresie oceny członków Zarządu. Ocena ma charakter uprzedni, tj. przed powołaniem do pełnienia funkcji oraz następczy, tj. w trakcie pełnienia funkcji. Członkowie Zarządu oraz Rady Nadzorczej nie powinni również pełnić funkcji członka zarządu oraz rady nadzorczej w innych podmiotach w liczbie ograniczonej przez art. 22aa ust 2, w powiązaniu z ust. 3.

Wszyscy członkowie Zarządu oraz Rady Nadzorczej zgodnie z dokonaną za 2017 rok oceną spełniają wymagania art. 22aa ustawy – Prawo bankowe.

XXVII. Ujawnienia w zakresie ryzyka płynności – wg. Rekomendacji P

1. Ryzyko płynności jest to zagrożenie utraty zdolności do finansowania aktywów i terminowego wykonania zobowiązań w toku normalnej działalności Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, powodujące konieczność poniesienia nieakceptowanych strat. Celem procesu zarządzania ryzykiem płynności jest zapewnienie możliwości realizowania zobowiązań na bazie bieżącej, zdolności do utrzymania płynności w krótkim, średnim i długim okresie zarówno w normalnych warunkach, jak i w przypadku wystąpienia zdarzeń kryzysowych – tak na poziomie Banku, jak i rynku – ograniczających dostęp do zabezpieczonych i niezabezpieczonych źródeł finansowania.

Do celów strategicznych w zakresie zarządzania ryzykiem płynności należy:

- 1) pełne zabezpieczenie płynności Banku oraz minimalizacja ryzyka utraty płynności przez Bank w przyszłości,
 - 2) utrzymywanie nadwyżki płynności, złożonej z wolnych od obciążeń, wysokiej jakości aktywów umożliwiającej przetrwanie różnorodnych zdarzeń kryzysowych,
 - 3) zapewnienie stabilnych, zdywersyfikowanych źródeł finansowania o odpowiedniej jakości,
 - 4) optymalne zarządzanie nadwyżkami środków finansowych oraz utrzymanie poziomu ryzyka płynności zgodnego z założonym apetytem na ryzyko,
 - 5) podejmowanie działań mających na celu zapewnienie bezpieczeństwa działania Banku w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych poprzez kształtowanie odpowiedniej struktury aktywów i pasywów przy uwzględnieniu pożądanej rentowności działania,
 - 6) rozwijanie działalności inwestycyjnej w granicach zatwierdzonych przez Zarząd i Radę Nadzorczą, przy założeniu zachowania bezpieczeństwa finansowego Banku, norm płynności i adekwatności kapitałowej oraz postanowień nadzorczych rekomendacji;
 - 7) zwiększanie potencjału operacyjnego na rynku międzybankowym w celu efektywnego zarządzania kapitałem i płynnością Banku, w tym zapobiegania stratom w wyniku ponoszenia dodatkowych kosztów związanych z utrzymaniem płynności oraz wykorzystania możliwości osiągnięcia zysku w ramach przyjętych założeń i limitów,
 - 8) utrzymanie obowiązujących wskaźników wynikających z unijnego pakietu CRDIV/CRR oraz z Uchwały nr 386/2008 KNF powyżej minimalnych poziomów.
2. Ze względu na ograniczoną skalę działalności walutowej zarządzanie płynnością złotową i walutową ma charakter skonsolidowany, zarówno w odniesieniu do pozycji bilansowych jak i pozabilansowych oraz wszystkich horyzontów czasowych.
3. Bank kształtuje bazę depozytów z uwzględnieniem zasady zachowania właściwej relacji pomiędzy terminami wymagalności depozytów, a długością udzielanych kredytów oraz sytuacji rynkowej. Głównym źródłem finansowania aktywów są depozyty podmiotów sektora niefinansowego oraz samorządowego, natomiast w zakresie finansowania aktywów o długim terminie zapadalności są to depozyty stabilne (obliczone na podstawie wskaźników osadu), stanowiące pewne źródło finansowania długoterminowego aktywów oraz fundusze własne Banku pomniejszone o aktywa trwałe.
4. Bank może regulować swoją płynność płatniczą poprzez wykorzystywanie szeregu instrumentów oferowanych przez Bank Zrzeszający, a także NBP (np. bony pieniężne).
5. Według stanu na dzień 29 grudnia 2017 r. (z uwagi na fakt, iż 31.12.2017 r. nie był dniem roboczym i na ten dzień nie oblicza się nadzorczych miar płynności) Bank w strukturze aktywów posiadał środki zabezpieczające płynność o łącznej wartości 35 067 539 zł. Na tą wartość składały się:
- 1) środki w kasach Banku – 1 704 193 zł,
 - 2) środki na rachunkach bieżących Banku – 1 942 096 zł,
 - 3) lokaty międzybankowe – 22 031 420 zł,
 - 4) 7-dniowe bony pieniężne NBP – 20 494 096 zł.

6. Wyliczone w grudniu wartości nadzorczych miar płynności kształtowały się znacznie powyżej wartości minimalnych określonych w Uchwale nr 386/2008 KNF:
- 1) współczynnik udziału podstawowej i uzupełniającej rezerwy płynności w aktywach ogółem na 29.12.2017 r. wyniósł 0,33 przy minimalnej wymaganej wartości 0,20,
 - 2) współczynnik pokrycia aktywów niepiętnych funduszami własnymi na 29.12.2017 r. wyniósł 1,86 przy minimalnej wymaganej wartości 1,00.
7. Wskaźnik pokrycia płynności LCR (norma płynności krótkoterminowej wynikająca z Rozporządzenia CRR obliczana na dni robocze) na 29.12.2017 r. wyniósł 4,96.
8. Poniższe tabele przedstawiają luki płynności według stanu na 31.12.2017 r.:

Luka kontraktowa									
Pozycja		<= 1M	> 1M - 3M	>3M - 6M	>6M - 12M	>1R - 2R	>2R - 5R	> 5R-10R	> 10R-20R
Luka przedziałowa (niedobór netto)		-20 645 386,00	-8 316 449,00	-11 235 361,00	-12 571 608,00	10 728 413,00	20 536 857,00	20 342 404,00	8 729 847,00
Luka skumulowana (niedobór netto)		-20 645 386,00	-28 961 835,00	-40 197 196,00	-52 768 804,00	-42 040 391,00	-21 483 534,00	-1 141 130,00	7 588 717,00
Luka urealniona									
Pozycja		<= 1M	> 1M - 3M	>3M - 6M	>6M - 12M	>1R - 2R	>2R - 5R	> 5R-10R	> 10R-20R
Luka przedziałowa (niedobór netto)		45 241 991,76	1 530 395,13	2 126 975,75	-19 893 903,07	-11 327 000,26	-9 428 027,34	4 958 864,03	-5 903 549,37
Luka skumulowana (niedobór netto)		45 241 991,76	46 772 386,90	48 899 362,65	29 005 459,58	17 678 459,32	8 250 431,98	13 209 296,01	7 305 746,64
Współczynnik luki		3,02	3,16	3,66	0,24	0,48	0,67	1,35	0,58
Współczynnik luki skumulowanej		3,02	3,02	3,04	1,58	1,25	1,08	1,12	1,06

Współczynniki luki płynności są znacznie wyższe niż przyjęte limity w tym zakresie.

9. Wszystkie ustalone limity płynności były przestrzegane, a ich wykorzystanie na 31.12.2017 r. ukształtowało się w przedziale: 26,86% - 72,04%.
10. W ramach analizy ryzyka płynności comiesięcznie przeprowadza się testy warunków skrajnych. Metodyka dokonywania testu warunków skrajnych obejmuje oszacowanie efektu wystąpienia scenariuszy sytuacji skrajnej spowodowanych wystąpieniem:
- 1) scenariusz najmniej negatywny przebudowy struktury bilansu – obejmujący kryzys wewnątrz Banku, przy braku wystąpienia innych scenariuszy,
 - 2) scenariusz najbardziej prawdopodobny przebudowy struktury bilansu – scenariusz kryzysu wewnątrz Banku, przy częściowym oddziaływaniu kryzysu w systemie bankowym,
 - 3) scenariusz najgorszy przebudowy struktury bilansu – kryzys wewnątrz Banku przy jednoczesnym istotnym oddziaływaniu scenariusza kryzysu w systemie bankowym.
11. Wyniki testu służą do weryfikacji założeń Planu awaryjnego utrzymania płynności, w tym do oceny awaryjnych źródeł finansowania.

XXVIII. Oświadczenia Zarządu Banku Spółdzielczego w Czyżewie

Zarząd Banku Spółdzielczego w Czyżewie niniejszym oświadcza, że ustalenia zawarte w *Informacji z zakresu Polityki informacyjnej Banku Spółdzielczego w Czyżewie według stanu na dzień 31.12.2017 roku* są adekwatne do stanu faktycznego, a stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii ryzyka Banku.

Data: 17.05.2018 r. Imię i nazwisko: Stanowisko:

Krzysztof Grzywna Prezes Zarządu

Jacek Jańczuk Z-ca Prezesa Zarządu

Sławomir Hendożko Z-ca Prezesa Zarządu